

การใช้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับผลลัพธ์การพัฒนาท้องถิ่น

ตำบลแก้งแก อำเภอกอสุ่มพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

Sufficiency Economy Philosophy and the Result of Local Development in Kaeng

Kae Sub District Kosum Phisai District, Maha Sarakham Province

สิริรักษ์ คชายุทธ์* วชรินทร์ สุทธิชัย** และสิทธิพรร์ สุนทร**

Siriruk Kachayuth*, Watcharin Sutthisai** Sitthiporn Soonthorn**

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม**

Program in Public and Private Management, Faculty of Public Administration, Rajabhat Maha

Sarakham University* Rajabhat Maha Sarakham University**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาระดับการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาท้องถิ่น 2. เพื่อศึกษาระดับผลลัพธ์ของการพัฒนาท้องถิ่น 3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์การใช้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับผลลัพธ์การพัฒนาท้องถิ่น 4. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับผลลัพธ์การพัฒนา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 258 หัวหน้าหรือตัวแทนครัวเรือน(คน) โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมุติฐานทางสถิติ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ โดยวิธี Stepwise ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ผลการวิจัยพบว่า 1. การใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2. ผลลัพธ์ของการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง 3. ความสัมพันธ์การใช้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับผลลัพธ์การพัฒนาท้องถิ่นโดยรวม มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ส่วนอำนาจการพยากรณ์ของสัมพันธระหว่างตัวแปรการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลแก้งแก อำเภอกอสุ่มพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ได้ร้อยละ 71.50 ซึ่งด้านเกษตรทฤษฎีใหม่กับแนวคิด 3 ห่วง 2 เงื่อนไขมีอิทธิพลต่อผลลัพธ์การพัฒนาท้องถิ่น เท่ากับ 0.715 และมีค่า F เท่ากับ 319.938 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4. ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับผลลัพธ์การพัฒนาท้องถิ่น พบว่า สมาชิกในชุมชนควรรู้จักประมาณตน ไม่ฟุ้งเฟ้อเกินตัวเป็นหลัก ซึ่งอุปสรรคที่ชุมชนควรได้รับการแก้ไข คือ เรื่องขยะบริเวณชุมชนที่สาธารณะและลำห้วย และชุมชนควรมีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เงื่อนไขความสำเร็จที่ทำให้ชุมชนพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ คือ ชุมชนควรมีความสามัคคี ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อ และสมาชิกในชุมชนควรร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลค้นหาปัญหาของชุมชน

คำสำคัญ: การพัฒนาท้องถิ่น , ผลลัพธ์การพัฒนาท้องถิ่น , การใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the level of the sufficiency economy and the result of the local development, 2) to study the level result of the local development, 3) to study the relation of the sufficiency economy and the result of the local development, and 4) to study the suggestions for used promoting of the sufficiency economy and the result of the local development. The samples consisted of 258 heads or representatives of households (person). The statistical analysis was frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, statistical hypothesis testing, Pearson correlation coefficient, and multiple regression analysis by Stepwise method at the statistical significance level of .01. The research findings were 1) the overall level of the sufficiency economy used for local developing was at the medium point, 2) the result of the local developing was at the medium point, 3) the overall relation of the sufficiency economy and the result of the local development was at the high point, the predictive power of the relation between the variables of the sufficiency economy in local development in Kaeng Kae Sub District Kosum Phisai District, Maha Sarakham Province was 71.50%, the aspect of the new theory of agriculture with the concept of 3 rings and 2 conditions had the influence to the local development at result of 0.715 and the F value was 319.938 which had statistical significance at the level of .01, and 4) the suggestions for supporting the sufficiency economy and result of the local development found that community members should be economical important thing. The obstacles that the community should be solved are the waste in the public community and the community should manage the natural resources properly. Therefore, the success conditions that enable community to develop effectively are the unity, and generousness. The community members should also think, make decisions, and analyze data for finding community problems together.

Keywords: Local Development, The Result of Local development, Sufficiency Economy

บทนำ

แนวทางการพัฒนาประเทศในช่วงก่อนวิกฤติปีพ.ศ. 2540 ของประเทศไทย เน้นการผลิตที่พึ่งตลาดภายนอกประเทศ และการผลิตภาคอุตสาหกรรมเป็นหลัก รวมถึงการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่าโดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรที่ประเทศไทยอยู่อย่างมีความสมบูรณ์เช่น ที่ดิน ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ความหลากหลายทางชีวภาพ ศักยภาพ รวมทั้งภูมิปัญญาดั้งเดิมของเกษตรกร เน้นการผลิตพืชเชิงเดี่ยวเพื่อส่งออกเป็นหลักทำให้เกิดความเสี่ยงไม่สามารถควบคุมราคาได้ ขณะเดียวกันยังทำลายความสมดุลของธรรมชาติที่มีความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อให้ระบบนิเวศสามารถปรับสมดุลได้เองและไม่มีการวางแผนเพื่อเตรียมพร้อมรับมือการเปลี่ยนแปลงภายใต้ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน การบริหารจัดการไม่คำนึงถึงความสมดุลทั้งระบบการเงินและระบบเศรษฐกิจในภาพรวมโดยเฉพาะพฤติกรรมกรรมการลงทุนและการบริโภคของคนในประเทศโดยไม่คำนึงถึงสถานการณ์ความเป็นจริงส่งผลให้เกิดปัญหาว่างงานตามมา ประชาชนไม่มีงานทำ นำไปสู่อุปสงค์โดยรวมในระบบลดลงอย่างมาก และนอกจากนั้นยังพบปัญหากองทุนสำรองระหว่างประเทศไม่เพียงพอ จนในที่สุดประเทศไทยต้องประสบกับภาวะล้มละลายทางการเงินจึงต้องยอม “ประกาศลอยตัวค่าเงินบาท” อย่างเสี่ยงไม่ได้เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2540 ทำให้มีภาระหนี้สินของเงินบาทมากขึ้น ส่วนประชาชนได้รับผลกระทบจากสภาวะการว่างงานของประชาชนนั้นส่งผลให้ประชาชนไม่มีรายได้ในการใช้จ่ายใช้สอยเป็นจำนวนมาก ระบบเศรษฐกิจขาดเสถียรภาพในการพัฒนาประเทศ ส่งผลให้รัฐบาลแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ โดยการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารงาน จากพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในปี พ.ศ. 2540 ผ่านคำว่า “ให้มีพอเพียงกับตนเอง” “เศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน” “เศรษฐกิจแบบพอเพียง” อาจถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้คนไทยและทั่วโลกได้ตั้งสติคิดถึงความเหมาะสมในการพัฒนาเศรษฐกิจและหันมาให้ความสนใจอย่างจริงจังกับแนวพระราชดำริเกี่ยวกับการพัฒนาภายใต้ชื่อ “เศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งต่อมาได้มีผู้สนับสนุนความคิดนี้เป็นจำนวนมาก จนกระทั่งได้เป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาประเทศไทยตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ปี พ.ศ. 2540-2544 และได้รับความสนใจอย่างมากในเวทีโลกในฐานะเป็นทางเลือกในการพัฒนาที่มุ่งให้เกิดผลที่ยั่งยืน ซึ่งตามหลักการเศรษฐกิจพอเพียงเกี่ยวกับ “ทฤษฎีใหม่” เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม โดยเป็นการเน้นพัฒนาการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่าให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของชาติ เพื่อให้เกษตรกรสามารถพึ่งตนเองได้ หันมาใช้ทรัพยากรภายในประเทศในการลงทุนและพัฒนาเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีในการดำเนินชีวิต โดยเมื่อนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ทำให้ประชาชนเริ่มให้ความสนใจและมีการดำเนินปฏิบัติในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับบุคคล ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับองค์กรต่างๆของและเอกชนภาครัฐค่อยๆปรับตัวภายใต้การดำเนินชีวิตที่มีการพัฒนาดีขึ้นในระดับพออยู่พอกินและมีการเผยแพร่หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ขณะที่สภาพพื้นที่ตำบลแก้งแก อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบโล่ง ใช้เป็นที่ตั้งชุมชนและพื้นที่ในการประกอบเกษตรกรรมเป็นหลัก ได้แก่ การทำนา การทำไร่ มันสำปะหลังและการทำไร่อ้อย

อาชีพรองได้แก่ การเลี้ยงสัตว์ การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม และรับจ้างทั่วไปมีส่วนน้อยที่รับราชการ ซึ่งพื้นที่การเกษตรมักประสบปัญหาภัยน้ำท่วมและภาวะฝนแล้ง ซึ่งพืชผลการเกษตรที่ปลูกจะเพิ่มขึ้นหรือลดลงจะขึ้นกับปัจจัยของราคาของผลผลิต เนื่องจากมีความเสี่ยงในการลงทุนสูงแต่มีบางหมู่บ้านที่นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับผลลัพธ์การพัฒนาท้องถิ่น เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาท้องถิ่นตำบลแก้งแก อำเภอกอสมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาระดับผลลัพธ์ของการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลแก้งแกอำเภอกอสมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์การใช้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับผลลัพธ์การพัฒนาท้องถิ่น ตำบลแก้งแกอำเภอกอสมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
4. เพื่อหาข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับผลลัพธ์การพัฒนาท้องถิ่น ตำบลแก้งแก อำเภอกอสมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

วิธีการดำเนินงานวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่เป็นชาวบ้านประกอบด้วย 5 หมู่บ้านซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีเลือกจากหมู่บ้านที่มีการจัดสรรพื้นที่ทำกินของหมู่บ้านเช่น มีแหล่งกักเก็บน้ำ ปลูกข้าว ปลูกไม้ผลต่างๆ ที่อยู่อาศัยเลี้ยงสัตว์ และโรงเรือนต่าง ๆ ตามทฤษฎีใหม่ขั้นต้น ได้แก่ หมู่บ้านแก้งแก หมู่บ้านโนนใหญ่ หมู่บ้านหนองกุงน้อย หมู่บ้านแก้งน้อยและหมู่บ้านสุขสวัสดิ์ที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือนโดยมีอายุ 18 ปีขึ้นไปและมีสิทธิ์เลือกตั้ง จำนวน 723 หัวหน้าหรือตัวแทนครัวเรือน (คน) ซึ่งหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Yamane ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 258 หัวหน้าหรือตัวแทนครัวเรือน (คน)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้จะใช้แบบสอบถามซึ่งมีลักษณะเครื่องมือ มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิดและคำถามปลายเปิดโดยมีคำถาม 4 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ เพศ อายุ และที่อาศัยอยู่

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับระดับการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลแก้งแกอำเภอกอสมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 11 ข้อ ประกอบด้วย 2 ด้าน เช่น ด้านเกษตรทฤษฎีใหม่ และด้านแนวคิด 3 ห่วง 2 เงื่อนไข โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลางน้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับระดับผลลัพธ์ในการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลแก้งแก อำเภอกอสุมปี่สัยจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 23 ข้อ ประกอบด้วย 4 ด้าน เช่น 1) ด้านความร่วมมือร่วมใจเกิดความสามัคคีในชุมชน 2) ด้านชุมชนตัวอย่างตามหลักทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง 3) ด้านความเป็นอยู่ รู้จักคำว่าพออยู่ พอกิน พอใช้ พอประมาณ 4) ด้านสร้างโอกาสในอาชีพพออย่างการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลางน้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลแก้งแก อำเภอกอสุมปี่สัย จังหวัดมหาสารคาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ออกแบบวิธีการเก็บข้อมูลที่มีความหลากหลายเพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่สมบูรณ์และมีความน่าเชื่อถือในระดับสูง โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขอนหนังสือรับรองและแนะนำตัวผู้วิจัยจากคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มเป้าหมาย เพื่อขออนุญาตในการความร่วมมือเก็บรวบรวมแบบสอบถามดำเนินการจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) และสัมภาษณ์เชิงลึก
2. การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยแต่งตั้งผู้ช่วยผู้วิจัย อำเภอละ 1 คน เพื่อเก็บรวบรวมแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างโดยผู้วิจัยจะชี้แจงวิธีการและขั้นตอนให้กับผู้ช่วยผู้วิจัย ก่อนลงมือเก็บข้อมูลและดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามให้ครบ จำนวน 399 คน
3. การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตัวเองทุกคน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ระดับการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลแก้งแกอำเภอกอสุมปี่สัย จังหวัดมหาสารคาม
2. วิเคราะห์ระดับผลลัพธ์ในการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลแก้งแก อำเภอกอสุมปี่สัยจังหวัดมหาสารคาม
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์การใช้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับผลลัพธ์การพัฒนาท้องถิ่น ตำบลแก้งแก อำเภอกอสุมปี่สัย จังหวัดมหาสารคาม
4. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับผลลัพธ์การพัฒนาท้องถิ่น ตำบลแก้งแก อำเภอกอสุมปี่สัย จังหวัดมหาสารคาม

สรุปผลการวิจัย

1. การใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลแก้งแกอำเภอกอสุมปี่สัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.66$) ซึ่งจำแนกเป็นรายด้านพบว่าการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาท้องถิ่นด้านแนวคิด 3 ห่วง 2 เงื่อนไข อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) ส่วนด้านเกษตรทฤษฎีใหม่ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$)

2. ผลลัพธ์ของการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลแก้งแก อำเภอกอสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$) ซึ่งจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ผลลัพธ์ของการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านความเป็นอยู่ รู้จักคำว่าพออยู่ พอกิน พอใช้ พอประมาณ ($\bar{X} = 3.67$) และ ด้านความร่วมมือแรงร่วมใจเกิดความสามัคคีในชุมชน ($\bar{X} = 3.65$) ส่วนผลลัพธ์ของการพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านชุมชนตัวอย่างตามหลักทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.43$) และ สร้างโอกาสในอาชีพอย่างการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ($\bar{X} = 3.17$)

3. ความสัมพันธ์การใช้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับผลลัพธ์การพัฒนาท้องถิ่น ตำบลแก้งแก อำเภอกอสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคามโดยรวม มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง คือด้านเกษตรทฤษฎีใหม่ระหว่างผลลัพธ์การพัฒนาท้องถิ่น เท่ากับ 0.81 และแนวคิด 3 ห่วง 2 เงื่อนไขระหว่างผลลัพธ์การพัฒนาท้องถิ่น เท่ากับ 0.75 และจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้านเกษตรทฤษฎีใหม่มีความสัมพันธ์กับด้านสร้างโอกาสในอาชีพอย่างการเพิ่มรายได้ เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้านเกษตรทฤษฎีใหม่มีความสัมพันธ์กับด้านสร้างโอกาสในอาชีพอย่างการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายมีอยู่ในระดับสูง เท่ากับ 0.76 รองลงมาคือ ด้านชุมชนตัวอย่างตามหลักทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 0.69 ด้านความร่วมมือแรงร่วมใจเกิดความสามัคคีในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 0.67 และด้านความเป็นอยู่ รู้จักคำว่าพออยู่ พอกิน พอใช้ พอประมาณอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 0.62 ตามลำดับส่วนความสัมพันธ์แนวคิด 3 ห่วง 2 เงื่อนไข พบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้านความร่วมมือแรงร่วมใจเกิดความสามัคคีในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 0.69 รองลงมาคือ ด้านความเป็นอยู่ รู้จักคำว่าพออยู่ พอกิน พอใช้ พอประมาณอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 0.67 และความสัมพันธ์ที่มีค่าเท่ากันคือ ด้านชุมชนตัวอย่างตามหลักทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงและด้านสร้างโอกาสในอาชีพอย่างการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายมีอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 0.60 ตามลำดับ อำนาจการพยากรณ์ของสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาท้องถิ่นที่มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์การพัฒนาท้องถิ่นได้ร้อยละ 71.50 หรือมีค่า R^2 เท่ากับ 0.715 ซึ่งมีค่าคงที่ (Constant) เท่ากับ 28.343 และมีค่า F-test เท่ากับ 319.938 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาตัวแปรย่อย พบว่า ตัวแปรที่ดีที่สุดที่จะอธิบายการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลแก้งแก อำเภอกอสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคามมากที่สุดของการวิเคราะห์ถดถอยพหุ คือ ตัวแปรแนวคิด 3 ห่วง 2 เงื่อนไข สามารถอธิบายการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาท้องถิ่นได้ร้อยละ 74.90 มีค่า B เท่ากับ 1.042 ค่า Beta เท่ากับ .343 และด้านเกษตรทฤษฎีใหม่เพิ่มขึ้นร้อยละ 81.10 มีค่า B เท่ากับ 1.594 ค่า Beta เท่ากับ .565 แสดงว่า การใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาท้องถิ่นด้านเกษตรทฤษฎีใหม่มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์การพัฒนาท้องถิ่น

4. ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับผลลัพธ์การพัฒนาท้องถิ่น ตำบลแก้งแก อำเภอกอสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า สมาชิกในชุมชนที่ผู้วิจัยศึกษาควรมีการส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาท้องถิ่นด้วยการปลูกพืชเกษตรแบบผสมผสาน ไม่นิยมปลูกพืชเชิงเดี่ยวซึ่งใช้ปุ๋ยอินทรีย์แทนปุ๋ยเคมี ใช้วิธีการจัดสรรที่ดิน 30:30:30:10 สามารถปลูก

พืชกินได้ ไม้ยืนต้น และพืชเศรษฐกิจตามฤดูกาล อีกทั้งยังปลูกผักสวนครัวไว้กินเอง แบ่งปันเพื่อนบ้านและแบ่งขาย รวมถึงบริหารจัดการน้ำให้สมดุล และขุดบ่อเลี้ยงปลา ทำไร่นาสวนและนาเพื่อให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มและลดรายจ่าย นอกจากนี้สมาชิกแต่ละคนให้รู้จักประมาณตน สร้างจิตสำนึกความซื่อสัตย์ ยึดหลักศาสนาที่ดีละเว้นอบายมุขสิ่งไม่ดี หมั่นแสวงหาความรู้ใหม่ๆ มาพัฒนาด้านการเกษตร ใช้เหตุผลในการตัดสินใจซึ่งเห็นได้ชัดเจนจาก การทำบัญชีรายรับรายจ่ายแต่ละครัวเรือน เพื่อประหยัดค่าอุปโภคบริโภค แบ่งส่วนอดออม และไม่ให้สร้างหนี้เพิ่มมากกว่ารายได้ ทำบุญพอกำลังทรัพย์ ซื่อตรง รับฟังเหตุผลของคนอื่น เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน นอกจากการทำเกษตรยังสามารถหาอาชีพเสริมรับจ้างทั่วไป เช่น การสานแห สานตระกร้า เลี้ยงสัตว์ และไถนา โดยชุมชนรักษาสืบสานบุญประเพณี อันดีงาม รวมกลุ่มช่วยปลูกพืชผัก รวมถึงการปลูกฝังจิตสำนึกรักบ้านเกิดให้คนรุ่นหลัง ทั้งนี้เงื่อนไขความสำเร็จที่ทำให้ชุมชนพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ คือ ความ สามัคคี ยึดหลักธรรมะเข้าร่วม จัดการประชุมประชาคมพบปะเดือนละ 1 ครั้งเพื่อค้นหาปัญหา เช่น จัดประชุมกลุ่มสินค้าการเกษตรและกลุ่มเลี้ยงสัตว์ในชุมชนของตนเอง เพื่อมีสินค้าขายจำเป็นและมีผลผลิตตลอดปี โดยทำงานร่วมกับรัฐและเอกชนมีส่วนร่วมเข้ามาส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ให้มากขึ้น เช่น การจัดการที่ดินเพาะปลูกแบบไร่นาสวนผสมเพื่อให้มีการบริหารจัดการที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมถึงการมีผู้นำในชุมชนต้องมีประสิทธิภาพ กล้าคิดกล้าทำ ซื่อสัตย์ต่อชุมชน

อภิปรายผล

ผลการศึกษา การใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับผลลัพธ์การพัฒนาท้องถิ่น ตำบลแก้งแก อำเภอกอสุ่มพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า

1) การใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาท้องถิ่นตำบลแก้งแก อำเภอกอสุ่มพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน ทั้งนี้เป็นเพราะการติดต่อประสานงานร่วมกับเครือข่ายภาครัฐและเอกชน เข้าใจหลักการจัดการทรัพยากรที่ดิน 30:30:30:10 และการแสวงหาความรู้ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ตลอดเวลาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งที่กล่าวมาสอดคล้องกับทฤษฎีใหม่ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช (สรรพศิลป์ศาสตราธิราช เว็บบทเกษตรศาสตร์ เฉลิมพระเกียรติ ,2554) เป็นการดำเนินการในพื้นที่ที่มีขนาดเล็กเพื่อการจัดการผลิตทางการเกษตร ประมาณ 15 ไร่ ด้วยวิธีการจัดการทรัพยากรที่ดินระดับไร่นาอย่างเหมาะสม ด้วยการจัดสรรการใช้ประโยชน์ในที่ดิน โดยมีการสร้างแหล่งน้ำในที่ดินสำหรับกักเก็บปริมาณน้ำเพียงพอต่อการเพาะปลูกตลอดปีทำการเกษตรแบบผสมผสานเพื่อให้เกษตรกรสามารถพึ่งตัวเองได้ สามารถสร้างรายได้และมีอาหารไว้บริโภคตลอดปีและเพื่อการผลิตทางการเกษตรกรรมที่ยั่งยืน อีกทั้งสอดคล้องทฤษฎีทอมส์ (TERMS Theory) (ตำรงค์ศักดิ์ แก้วเพ็ง, 2556) มองว่าการพึ่งตนเองเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการรับมือกับพลวัตที่มีการเปลี่ยนแปลงขึ้นมาตลอดเวลาไม่ว่าจะเป็นการพึ่งตนเองทางเทคโนโลยี (Technology self-reliance) ให้รู้จักสร้างและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมกับชุมชนของตนเอง การพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ (Economy self-reliance) มีรายได้มากกว่ารายจ่ายและไม่ขัดสน การพึ่งตนเองทางทรัพยากรธรรมชาติ (Resources self-reliance) ในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลกับการดำเนินชีวิต และ

จัดการทรัพยากรธรรมชาติตามความเหมาะสมไม่ให้เกิดมลพิษโดยการรู้จักใช้แบบพอเพียงการพึ่งตนเองทางด้านจิตใจ (Mental self-reliance) เป็นการเตรียมความพร้อมให้เข้มแข็งในการต่อสู้กับอุปสรรคในการเลี้ยงชีพและพัฒนาชีวิตให้ก้าวหน้า การพึ่งตนเองทางสังคม (Social self-reliance) เพื่อสร้างความเป็นปึกแผ่นจากการเรียนรู้ปรับตัว และการจัดการตัวเองของชุมชนจากการมีกระบวนการทางสังคม เมื่อจำแนกของด้าน พบว่าด้านเกษตรทฤษฎีใหม่อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของศศิวิมล วีระสัมฤทธิ์ (2561: 385-397) ได้ศึกษาการรับรู้และประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในตำบลบางเลน อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่า ด้านหลักการเรียนรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งด้านหลักการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางในภาพรวมให้ความสำคัญการปรับใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับครอบครัวและชุมชนโดยการใช้ปุ๋ยคอกทำปุ๋ยหมักชีวภาพใช้เพื่อลดรายจ่าย อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวิจิ แดงอ่อน (2561 : 23-35) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางพัฒนาชุมชนต้นตาลเพื่อเตรียมรับภาวะโลกร้อนในแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งชุมชนต้นตาลเป็นชุมชนที่ปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บริบทด้านวัฒนธรรมที่ใช้ชีวิต ง่าย ง่าย รักถิ่นฐาน ขณะที่ด้านแนวคิด 3 ห่วง 2 เงื่อนไข อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะมีความละเอียดที่จะทำความเข้าใจ เกรงกลัวต่อผลจากการกระทำ สามารถประกอบอาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งครอบครัวของสมาชิกในชุมชนยึดมั่นในหลักศีลธรรมทำให้เข้าใจกันและกัน รู้คุณค่าที่ดินและพร้อมดูแลรักษาพัฒนาต่อยอดเสมอ และสามารถปรับตัวต่อเศรษฐกิจเพื่อการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธัญชนก ปะวะละ (2561 : 101-111) ได้ศึกษาการพัฒนาชุมชนต้นแบบตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระดับมั่งมี ศรีสุข: กรณีศึกษาบ้านหนองฝือก อำเภอบางบาล จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่าครัวเรือนนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต (3 ห่วง 2 เงื่อนไข) อยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของปภพ จิรัตน์ พุฒิสรรค์ เครือคำพหล ศักดิ์เคหะทัศน์ และสายสกุล ฟองมูล (2562 : 55-67) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการทำเกษตรกรรม ในระดับครัวเรือนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในเขตเทศบาลตำบล อุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการทำเกษตรกรรมแบบพอเพียงอยู่ในระดับมากและมีการทำเกษตรกรรมในระดับครัวเรือนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก

2) ผลลัพธ์ของการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลแก้งแก อำเภอกอสุ่มพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน ทั้งนี้เป็นเพราะการปลูกหรือใช้ยาสมุนไพรไว้รักษายามเจ็บป่วย ครัวเรือนแต่ละหลังสามารถพึ่งพากันเองได้โดยไม่ต้องขอความช่วยเหลือจากชุมชนใกล้เคียง การประยุกต์ภูมิปัญญาเดิมให้เข้ากับเทคโนโลยีได้ ขยะบริเวณชุมชนที่สาธารณะและลำห้วย การใช้ปุ๋ยอินทรีย์แทนปุ๋ยเคมี การมีส่วนร่วมในการจัดการเงินทุน การวางแผนเงินออมเก็บไว้ยามจำเป็น การเงินใช้สอย ไม่ขัดสนมากนัก การสร้างรายได้มากกว่ารายจ่าย อาชีพเสริมเพิ่มรายได้ เช่น เลี้ยงสัตว์ จัดสวน ทอเสื่อ ทอผ้า เก็บเห็ด และการทำการเกษตรผสมผสาน เพื่อเพิ่มรายได้ในครัวเรือนอยู่ในระดับปานกลาง จากที่กล่าวมาสอดคล้องกับแนวคิดตามหลักการของโครงการอัน

เนื่องจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช (ธนากร สังเขป ,2556) มีดังนี้ 1) การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เพื่อพร้อมต่อวิกฤตสถานการณ์ของสังคมและประเทศ 2) การพัฒนาตามขั้นตอนและลำดับความจำเป็น 3) การพึ่งตนเอง 4) ภูมิสังคมของแต่ละพื้นที่ 5) ประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด จากทรัพยากรในท้องถิ่นที่มีอยู่อย่างสมดุล อีกทั้งสอดคล้องกับทฤษฎีการพึ่งตนเองของชุมชนชนบท (theory of self-reliance of rural communities) (ดำรงศักดิ์ แก้วเพ็ง, 2556) ซึ่งความสามารถดำรงชีพด้วยตนเองได้อย่างอิสระมั่นคง ทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและชุมชน โดยในระดับปัจเจกบุคคลสามารถมีความมั่นคงในชีวิตระดับหนึ่ง เพื่อสามารถเลี้ยงตนเองได้ ส่วนชุมชนนั้นการพึ่งตนเอง คือ การกระทำระหว่างกันของกลุ่มคนที่ทำอย่างต่อเนื่องตามกฎระเบียบของสังคมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน โดยการรวมกลุ่มจะแตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น เมื่อจำแนกของแต่ละด้านพบว่า มี 2 ด้านที่อยู่ในระดับปานกลางคือ 1) ด้านชุมชนตัวอย่างตามหลักทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับปานกลาง 2) ด้านสร้างโอกาสในอาชีพอย่างการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์นา เเพ็งนาเรนทร์ (2558 : 52-63) ได้ศึกษาการแก้ไขปัญหาความยากจนและเสริมสร้างภูมิคุ้มกันของท้องถิ่นตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการแก้ปัญหาคือ ความยากจนในตำบลเขาชก สามารถลดรายจ่ายทั้งส่วนตัวและครอบครัว การเพิ่มรายได้คือหาอาชีพเสริม และสร้างโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีโอกาสเข้าถึงการจัดสรรทรัพยากรจากภาครัฐ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของประภาพรณ ไชยานนท์ (2553 : 53-81) ได้ศึกษาเรื่อง การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า ระดับการนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับวิสาหกิจรายย่อย และวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย พบว่า สำหรับวิสาหกิจรายย่อยมีระดับการ ประยุกต์ใช้ โดยทั่วไปอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้อีก 2 ด้านอยู่ระดับมาก คือ ด้านความเป็นอยู่ รู้จักคำว่าพออยู่ พอกิน พอใช้ พอประมาณ และ ด้านความร่วมมือร่วมใจเกิดความสัมพันธ์ในชุมชน ทั้งนี้เป็นเพราะสมาชิกในชุมชนมีความสามัคคี มีความสุขที่ได้เข้าร่วมประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน สมาชิกในชุมชนช่วยเหลือเอื้อเฟื้อกันและกัน ครว้เรือนของท่านยินดีช่วยเหลือเพื่อนบ้านที่เดือดร้อน สมาชิกในชุมชนร่วมคิดร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลค้นหาปัญหาของชุมชน อีกทั้งแต่ละครัวเรือนในชุมชนมีครอบครัวที่อบอุ่น มีเวลาให้กัน มีอิสรภาพสามารถทำทุกอย่างได้ตั้งใจ โดยไม่เดือดร้อนผู้อื่น และรู้จักประมาณตน ไม่ฟุ้งเฟ้อเกินตัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวนารถ เล็กเลอสินธุ์ (2560 : 88-98) ได้ศึกษาเรื่องความรู้ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนา เศรษฐกิจชุมชน ตำบลบางใหญ่ อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยประยุกต์หลักความมีเหตุผลมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และด้านความพอประมาณตามลำดับ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวารี คลังศิริ (2558) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อส่งเสริมการพึ่งตนเองอย่างพอเพียงและยั่งยืนสำหรับครุภูมิปัญญาไทย ผลการวิจัยพบว่าการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาตนเองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีโดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

และด้านเงื่อนไขความรู้ ตามลำดับ นอกจากนี้สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาที่มีคนเป็นศูนย์กลาง (5) เป็นการพัฒนาประชาชนโดยประชาชน และเพื่อประชาชน ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาที่มีคนเป็นศูนย์กลางอย่างถูกต้องและชัดเจนอย่างเป็นระบบและรูปธรรม

3) ความสัมพันธ์การใช้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับผลลัพธ์การพัฒนาท้องถิ่น ตำบลแก้งแก อำเภอกอสมพิสัย จังหวัดมหาสารคามโดยรวม มีค่าความสัมพันธ์เป็นไปในทางบวกอยู่ในระดับสูง เพราะเมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้านเกษตรทฤษฎีใหม่มีความสัมพันธ์กับด้านสร้างโอกาสในอาชีพอย่างการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายมีอยู่ในระดับสูง รองลงมาคือ ด้านชุมชนตัวอย่างตามหลักทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งอำนาจการพยากรณ์ของสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลแก้งแก อำเภอกอสมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยด้านเกษตรทฤษฎีใหม่กับแนวคิด 3 ห่วง 2 เงื่อนไขมีอิทธิพลต่อผลลัพธ์การพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐานซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิดดา ภูหงษ์ทอง (2551) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับความสุขเชิงอัตวิสัยในเกษตรกร ในด้านเกษตรทฤษฎีใหม่ ผลการวิจัยพบว่าการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขเชิงอัตวิสัยอย่างสูง และสามารถร่วมกันทำนายความสุขเชิงอัตวิสัยได้ โดยการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถทำนายความสุขเชิงอัตวิสัยได้สูงสุด อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสริมศรี สุทธิสงค์ (2557 : 95-106) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการวิสาหกิจชุมชนกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: กรณี ศึกษาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษาพบว่า การจัดการวิสาหกิจชุมชนกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านชุมชนพอประมาณมีความสัมพันธ์กับชุมชนมีเหตุมีผล และชุมชนมีภูมิคุ้มกันที่ดีอยู่ในระดับสูง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับทฤษฎีมนุษย์นิเวศ (human ecological theory) (ดำรงศักดิ์ แก้วเพ็ง, 2556) ชุมชนแต่ละแห่งจะขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ที่อยู่อาศัย ส่วนวัฒนธรรมจะถูกสร้างขึ้นซึ่งขึ้นอยู่กับสังคมย่อยๆ โดยมีพื้นฐานความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมภายในท้องถิ่นที่อยู่นั้นๆ สภาพความสมดุลของสังคมขึ้นอยู่กับ การปรับตัวของประชาชนในชุมชนที่อยู่อาศัยของแต่ละชุมชน ซึ่งมีความแตกต่างกันในวัฒนธรรม โดยคนจะปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมและการเรียนรู้ก็ทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาสังคมแบบองค์รวม (ดำรงศักดิ์ แก้วเพ็ง, 2556) โดยเน้นการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมศักยภาพ และสร้างความเข้มแข็งของชุมชนที่มีอยู่ ซึ่งการพัฒนาแบบองค์รวมเป็นการพัฒนาที่ทุกฝ่ายในสังคมให้มีโอกาสได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาไปพร้อมๆกันทั้งด้านคุณภาพชีวิต จิตใจ เศรษฐกิจ การเมือง สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยเพิ่มศักยภาพสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการพัฒนาตนเองคือการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ เพื่อให้ทุกคนสามารถมีส่วนร่วมหากันให้สังคมเป็นไปตามที่ต้องการได้

4) ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับผลลัพธ์การพัฒนาท้องถิ่น ตำบลแก้งแก อำเภอกอสมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยระดับมากที่สุดจำนวน 119 คนมีข้อเสนอแนะให้สมาชิกในชุมชนควรรู้จักประมาณตน ไม่ฟุ้งเฟ้อเกินตัว เพราะประชาชนในชุมชนยังขาดความรู้และความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในเรื่อง

ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตนเอง จึงเป็นส่วนสำคัญในการแก้ไขและส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้เพิ่มขึ้นเพื่อไม่เป็นการสร้างหนี้เพิ่มมากกว่ารายได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภวัฒน์ เสาเงิน (2560) ได้ศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จในการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของบ้านหนองรี ตำบลหนองรี อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า มีข้อเสนอแนะให้ผู้นำชุมชนมีบทบาทและศักยภาพให้มีความรู้และทักษะในด้านต่างๆ พร้อมทั้งถอดบทเรียนนำภูมิปัญญา มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันและพัฒนาสู่แหล่งเรียนรู้ รวมถึงมีนโยบายการรักษาประสิทธิภาพของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงให้มีความต่อเนื่องและเป็นหมู่บ้านที่ขับเคลื่อนกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของมิ่งขวัญ คงเจริญ (2553) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจของชุมชนเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนของชุมชนแห่งการเรียนรู้ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเสริมสร้างความยั่งยืนของชุมชนแห่งการเรียนรู้ในชุมชนเมืองและชุมชนชนบทตามลำดับขั้นตอน เช่น การกำหนดเป้าหมายและวางแผน การวิเคราะห์ความต้องการของชุมชน การทำประชาสังคัมเพื่อหาสาเหตุของปัญหา มีการจัดเวทีชาวบ้านให้ความรู้ความเข้าใจ การบันทึกการพัฒนาจนนำไปสู่เปลี่ยนแปลงของชุมชนในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับทฤษฎีธรรมชาติ (the natural theory) ของอริสโตเติล (ตำราศักดิ์ แก้วเพ็ง, 2556) นักปรัชญาสังคัมเชื่อว่ามนุษย์โดยพื้นฐานมีจิตใจดีและต้องการค้นหา “ชีวิตจิตใจที่สมบูรณ์” (moral perfection) แม้ว่าบางครั้งก็ไม่แน่ใจว่าค้นพบได้ แต่อย่างไรก็ตาม มนุษย์เป็นคนค้นหาชีวิตจิตใจที่สมบูรณ์ด้วยความฝันอันสูงสุดของชีวิต โดยธรรมชาติเป็นสัตว์สังคัม ซึ่งจำเป็นต้องอยู่รวมกันเป็นกลุ่มและมีความสัมพันธ์ต่อกันและกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นการรวมกลุ่มย่อยหรือกลุ่มใหญ่ซึ่งเรียกว่ารัฐ มาจากความ ต้องการและความสมัครใจตามธรรมชาติของมนุษย์ทั้งสิ้นซึ่งเป็นเครื่องมือนำไปสู่ชีวิตจิตใจที่สมบูรณ์ของ รวมถึงสอดคล้องกับทฤษฎีตามแนวทางมนุษยนิยม (2556) นักคิดกลุ่มมนุษยนิยมทฤษฎีนี้เป็นการเน้นให้มนุษย์เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เพื่อให้มนุษย์มีคุณค่ามีคุณภาพชีวิตที่ดีและการดำรงอยู่อย่างมีความสุข ซึ่งมีหลักการพัฒนาตามแนวทางมนุษยนิยมมี 5 ประการ ได้แก่ 1) หลักความเสมอภาค มนุษย์ทุกคนมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน จึงควรได้รับการปฏิบัติจากสังคมอย่างเท่าเทียมอย่างทั่วถึง 2) หลักความเป็นธรรม ในความเป็นจริงมนุษย์แต่ละคนมีพื้นฐานไม่ได้เท่าเทียมกันมาตั้งแต่เกิด ฉะนั้นการพัฒนาต้องมีการแก้ปัญหาและให้ความยุติธรรมแก่คนเหล่านี้ 3) หลักความเป็นอิสระ สังคมมนุษย์แต่ละสังคมล้วนมีความหลากหลาย เช่น ความคิด รูปร่างจิตใจ ความสำนึก และอื่นๆ จึงควรเคารพในความแตกต่างและให้ความสำคัญกับความหลากหลาย 4) หลักความสมดุล ไม่ว่าจะ เป็นความสมดุลระหว่างมนุษย์กับมนุษย์และความสมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ เพื่อไม่ให้เกิดการขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติในอนาคต 5) หลักการสร้างสรรค หมายถึง การรู้และเข้าใจตัวมนุษย์เองและระหว่างมนุษย์ให้เป็นไปอย่างสร้างสรรค์ที่มุ่งพัฒนาตัวมนุษย์และสังคมมนุษย์อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ควรปรับปรุง แก๊ไข และส่งเสริมให้เข้าใจหลักการจัดการทรัพยากรที่ดิน 30:30:30:10 การติดต่อประสานงานร่วมกับเครือข่ายภาครัฐและเอกชน รวมถึงการหมั่นแสวงหาความรู้ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ตลอดเวลา

1.2 ควรปรับปรุง แก๊ไข และส่งเสริมให้ครัวเรือนแต่ละหลังมีการปลูกหรือใช้ยาสมุนไพรไว้รักษา ยามเจ็บป่วย การพึ่งพากันเองได้โดยไม่ต้องขอความช่วยเหลือจากชุมชนใกล้เคียง การประยุกต์ภูมิปัญญาเดิมให้เข้ากับเทคโนโลยีได้ ขยะบริเวณชุมชนที่สาธารณะและลำห้วย ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์แทนปุ๋ยเคมี การมีส่วนร่วมในการจัดการเงินทุน การวางแผนเงินออมเก็บไว้ยามจำเป็น การใช้สอยด้านการเงิน การสร้างรายได้มากกว่ารายจ่าย การทำการเกษตรผสมผสานเพื่อเพิ่มรายได้ในครัวเรือนและมีอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ เช่น เลี้ยงสัตว์ จัดสวน ทอเสื้อ ทอผ้า เก็บเห็ด เพาะถั่วงอก เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นในกาการศึกษาการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับผลลัพธ์การพัฒนาท้องถิ่นเพื่อสามารถเพิ่มมิติให้กว้างกว่าที่ผู้วิจัยได้ศึกษา

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางการศึกษาให้แตกต่างและหลากหลาย

บรรณานุกรม

ปริญานุช ธรรมปิยา. (2555). **วิกฤตเศรษฐกิจ 2540 กับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

องค์การบริหารส่วนตำบลแก้งแก. **สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน**. (2552) สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2562, จาก <http://kaengkae.go.th/public/texteditor/data/index/menu/237>.

สรรพศิลป์ศาสตราธิราช เว็บเพจเกษตรศาสตร์ เฉลิมพระเกียรติ. (2554). **ทฤษฎีใหม่: แนวทางการจัดการที่ดินและน้ำเพื่อการเกษตรที่ยั่งยืน**. สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2562, จาก https://web.ku.ac.th/king72/2542-09/res05_02.html.

จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา และ ปริญานุช ธรรมปิยา. (2556). **ตามรอยพ่อ ชีวิตพอเพียง...สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน**. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

ดำรงศักดิ์ แก้วเพ็ง. (2556). **ชุมชน**. สงขลา: นำศิลป์โฆษณาจำกัด.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น จำกัด.

ศศิวิมล วีระสัมฤทธิ์. (2561). **การรับรู้และประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในตำบลบางเลน**

- อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี. **วารสารรัชต์ภาคย์**, 12(26), 385-397.
- สุวจิ แดงอ่อน. (2561). แนวทางพัฒนาชุมชนต้นตาลเพื่อเตรียมรับภาวะโลกร้อนในแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. **วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต**, 2(1), 23-35.
- ธัญชนก ปะวะละ. (2561). การพัฒนาชุมชนต้นแบบตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระดับมั่งมี ศรีสุข: กรณีศึกษาบ้านหนองเผือก อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม. **วารสารเกษตรพระวรุณ**. 15(1), 101-111. สืบค้นจาก http://paj.rmu.ac.th/journal/home/journal_file/201.pdf .
- ปภพ จักรัน, พุฒิสรรค์ เครือคำ, พหล ศักดิ์คะหัตน์, และสายสกุล ฟองมูล. (2562). **ปัจจัยที่มีผลต่อการทำเกษตรกรรม ในระดับครัวเรือนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในเขตเทศบาลตำบล อุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน**. **วารสารวิจัยและส่งเสริมวิชาการเกษตร**. 36(1), 55-67.
- ธนากร สังเขป. (2556). **การพัฒนาที่ยั่งยืน**. พิมพ์ครั้งที่2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์งา เพ็งนาเรนทร์. (2015). การแก้ไขปัญหาความยากจนและเสริมสร้างภูมิคุ้มกันของท้องถิ่นตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี**. 9(2), 52-63. สืบค้นจาก https://research.dru.ac.th/ojournal/file/2015_12_15_140116.pdf.
- ประภาพรรณ ไชยานนท. (2553). การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย. **วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย**. 5(1), 53-81. สืบค้นจาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/jmscru/article/download/127401/96112/>
- เสาวนารถ เล็กเลอสินธุ์. (2560). ความรู้ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนา เศรษฐกิจชุมชน ตำบลบางใหญ่ อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี**. 11(25), 88-98. สืบค้นจาก <https://www.tcithaijo.org/index.php/trujournal/article/view/85630/68107>
- วารี คลังศิริ. (2558). **การรับรู้เพื่อพัฒนาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี**. (การค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต). สาขาวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ชนิดดา ภูงษ์ทอง. (2551). **ความสัมพันธ์ระหว่างการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับความสุขเชิงอัตวิสัยในเกษตรกร**. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสริมศรี สุทธิสงค์. (2557). **ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการวิสาหกิจชุมชนกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. **วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์**. 9(25), 95-106.
- ศุภวัฒน์ เสาเงิน. (2560). **ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของบ้านหนองรี ตำบลหนองรี อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี**. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). คณะรัฐประศาสนศาสตร์, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

มิ่งขวัญ คงเจริญ. (2553). การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจของชุมชนเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืน
ของชุมชนแห่งการเรียนรู้. (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต). สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สิทธิพร สุนทร, วชิรินทร์ สุทธิชัย, พงษ์ศักดิ์ ชิมมอนต์ส, รัชนิดา ไสยรส และ ภิญจิลา น้อยเจริญ. (2562).
แนวคิดและกระบวนการตัดสินใจในการกำหนดขนาดตัวอย่างด้วย G*Power. วารสารสหวิทยาการวิจัย:
ฉบับบัณฑิตศึกษา. 8(1), 29-39.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rd ed. New York: Harper and Row
Publications.

Cronbach, Lee J. (1970). *Essentials of Psychological Testing*. 3rd ed. New York: Harper Collins
Publishers Inc.

Hinkle, D.E, William ,W. and Stephen G. J. (2010). *Applied Statistics for the Behavior Sciences*.
4th ed. New York: Houghton Mifflin.